

059. Bijbelstudie over A BUN OLEIFBON - HAZAYIT HATOV

הזית הטוב

deel 1: Romeinen 9 en 10

Mijn Bijbelstudie over de Joodse identiteit van de Gemeente (studie nr. 004) ben ik begonnen met een anekdote uit het leven van onze geliefde Joodse zuster Rebecca de Graaf-van Gelder en ook deze keer wil ik beginnen met een citaat van tante Rebecca: "G'd heeft met Israël een verbond gesloten en als teken daarvan de besnijdenis gegeven als een eeuwige inzet. Daar is niets voor in de plaats gekomen. De besnijdenis blijft dus een eeuwige inzet voor **Israël**. De volken die erbij komen, komen erbij door **geloof**! Iemand drukte het eens zó uit: Israël komt door het verbond tot het bloed (Leviticus), de volken komen door het bloed tot het verbond (Golgotha). Of met de woorden uit Genesis 12:3: *'In het nageslacht van Abraham, Izaäk en Jakob (het volk Israël dus) worden alle geslachten van de aarde gezegend.'* De gelovigen uit de volken komen op individuele basis tot het verbond. Door geloof! Paulus zegt het in Romeinen 3:30 zo mooi: *'Die de besnedenen rechtvaardigen zal uit het geloof en de onbesnedenen door het geloof.'* De volken worden dus **ingelijfd** bij dat deel van Israël dat gelooft dat Yeshua [Jezus] de beloofde Messias is! In Yeshua haMashiach is de G'd van Israël niet opgehouden met Israël, maar er juist verder mee gegaan. De kerken zijn vergeten, of hebben het niet gezien, dat ze bij het gelovige deel van Israël zijn **ingelijfd** (zie Efeziërs 2:11-22). Dat is de **echte** Gemeente! Geen Israël zonder de gelovigen uit de volken en geen gelovigen uit de volken zonder Israël. Het is G'ds bedoeling die twee, die gescheiden waren, één te maken. Dat is gebeurd op Golgotha. En wat Hij daar samengevoegd heeft scheidde de mens niet. Toch zijn velen daar nog steeds mee bezig. Bijvoorbeeld door uitdrukkingen als 'Kerk en Israël', en dan vooral de 'kerk' voorop terwijl het eigenlijk andersom moet zijn. Ook hier geldt de goede volgorde: 'Eerst de Jood en dan ook de Griek'. Ons denken moet vernieuwd worden. Israël moet niet tot de Kerk komen, maar de Kerk **is** bij Israël gekomen, bij het niet verharde deel van Israël. In de Messias zijn we, ieder naar onze aard, in volledige balans gebracht. En zo kunnen we tot volle ontplooiing komen. Dat geldt niet alleen voor de verhouding tussen Jood en heiden, maar ook tussen werkgevers en werknemers, man en vrouw - balans in Hem (zie Galaten 3:28). Wel **onderscheiden**, maar niet **gescheiden**. Zo behoren we in de Gemeente, het lichaam van de Messias, met elkaar te verkeren. Elkaar respecterend, ieder naar zijn gaardheid en bestemming. De Jood wordt geen Griek (christen!!!) en de gelovige uit de volken wordt geen Jood! Ik hoor zo vaak zeggen: 'Maar dan zijn we dus toch geestelijk Israël?' Daar is naar mijn oordeel geen bezwaar tegen, mits het niet betekent: 'in de plaats van'! We mogen die uitdrukking best gebruiken, zolang we maar blijven inzien dat de gelovigen uit de volken worden ingelijfd bij Israël, en wel bij dat deel van Israël dat Hem als Messias mag zien. Dan blijft het door G'd gemaakt bestek bestaan." - Tot zover tante Rebecca de Graaf. Helaas ziet nog steeds niet iedere christen zo helder als zij het deed, dat de gelovigen uit de volken geënt zijn op de edele olijf. Vandaar deze Bijbelstudie. Sha'ul haShaliach [de apostel Paulus] moest drie hele hoofdstukken in zijn brief aan de Romeinen besteden om aan de heidenen duidelijk te maken, dat zij beslist niet in de Gemeente de plaats van de Joden hebben ingenomen, maar dat zij slechts erbij zijn gekomen. Geen vervanging dus, maar een toevoeging! In Romeinen 9-11 gaat Sha'ul diep in op de plaats van zowel Joden als gelovigen uit de volken in G'ds heilsplan, alsof hij toen reeds had voorzien in welke richting de Israël-theologie zich onder de gelovigen uit de volken later zou gaan ontwikkelen. Laten we derhalve nu zorgvuldig van vers tot vers bekijken welke argumenten Sha'ul aanvoert om aan te tonen dat de Eeuwige Zijn volk niet verstoten heeft, maar Zijn beloften aan Israël gestand zal doen - op Zijn eigen manier en op Zijn eigen tijd!

De verkiezing van Israël (Romeinen 9:1-29)

"Ik spreek de waarheid in de Mashiach, ik lieg niet, want mijn geweten betuigt mij dit mede door Ruach haQodesh [de Heilige Geest]: Ik heb een grote smart en een voortdurend

hartzeer. Want zelf zou ik wel wensen van de Mashiach verbannen te zijn ten behoeve van mijn broeders, mijn verwanten naar het vlees; immers, zij zijn Israëlieten, hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de Verbonden (let op het meervoud: Verbonden, want óók het **Nieuwe Verbond** is met **Israël** gesloten: Jer. 31:31-34) en de wetgeving en de eredienst en de beloften; hunner zijn de vaders en uit hen is, wat het vlees betreft, de Mashiach, die is boven alles, G'd, te prijzen tot in eeuwigheid! Amen!" **Surinaams**: "Mi tali trusani na ini Mashiach, mi no meki lei, fu dati mi konsensi srefi de taki kring i mi nanga wroko fu Ruach haQodesh [Santa Yeye]: Fa mi abi bigi hebi nanga sari alaten na ini mi ati. Bikasi mi sa kan winsi srefi taki, Mashiach mu yagi puru mi srefi na En fesi na presi fu den brada fu mi, disi de mi famiri na skinfasi. Den de Israelsma, na den Gado ben taki fu En pikin, A gi a glori nanga den ferbontu, nanga a wét, nanga a leri, fa den mu dini Gado; so srefi den pramisi A gi den tu. Den tata fu wi ben de fu den tu, én na den Mashiach komopo na En libisma fasi, En, disi de a Gadof u alasani, én disi wi mu preise tego! Amen!" **Hindoestaans**: "Tabbo ek cij hamme bahut cinta dewe hai. Hamár dil rát din kalpe hai. Ham Mashiach me sámil báti, aur ham jhuth na bolila. Ham ápan man me jánila ki i sac bát hai aur Ruach haQodesh [Pawitr Átma] epar ápan hámi bhare hai. Hamme bahut soc hai ki hamár Israel ke játi log Mashiach Yeshua me na biswás kare hai. Jab hoi sakat tab ham Mashiach se alag karal jaiti jab ham ekare dwára ápan játi ke Parmeswar ke saja me se bacái sakti. Dher din bád Parmeswar Israel ke játi log ke cunke ápan betwan banáis hai. Usab okar bisál máhánta dekhis hai aur jáne hai ki u usabse kaun bát-cit karis hai. Usab Moshe [Mosas] dwára okar kánun páis hai, aur ulog bhi sikhis hai kaise Parmeswar ke ádar kare ke cáhi. Ulog jáne hai ki u kaun barhia cij wáda karis hai. Usabke báp-dáda log ke biswás bahut barka raha. Aur Parmeswar ke cunal wála Mashiach ek insán ghat ohi játi me se utpan bhail hai. U sab se máhán wála Parmeswar hai aur sab koi ke cáhi hardam ke liye okar ádar kare ke! Ha, aisahi to hai!" **Javaans**: "Para sedulur, ènèng prekara siji sing marakké aku jan sedi tenan, barang siji sing tansah ndadèkké larané atiku. Para sedulur, aku ora goroh! Mashiach déwé dadi seksiku lan Ruach haQodesh [Roh Sutyi], sing ngerti pikiranku, uga dadi seksiku. Barang siji iki sing marakké aku tansah sedi ing ati, yakuwi, kahanané bangsaku déwé, bangsa Israèl, sing nampik Gusti Yeshua Mashiach. Tenan para sedulur, semunggoné kenèng ngono aku gelem dipisah sangka Mashiach, nèk kuwi bisa nulungi bangsaku. Wong-wong kuwi kurang apa menèh ta? Wujuté ya bangsa Israèl sing diaku anak karo Gusti Elohim. Gusti Elohim wis nylorotké pepadangé marang bangsa iki lan ya wis dikèki prejanjian-prejanjian. Wis dipasrahi wèt-wété karo Gusti Elohim lan wis diblajari nyembah Gusti Elohim kaya sak mestiné lan ya wis dikèki janji nèk bakal diberkahi lan ditulungi. Wujuté ya turun-turunané Bapa Avraham [Abraham], Yitz'chaq [Isak] lan Ya'aqov [Yakub] lan sak tyara manungsa Mashiach déwé ya dadi turunané. Dèkné wujut Gusti Elohim lan Dèkné sing ngwasani sembarang. Mulané Mashiach pantes digunggung slawas-lawasé! Amén!" (Romeinen. 9:1-5). Sha'ul [Paulus] begint hier met te zeggen dat hij niet liegt en hij voegt er direct aan toe dat Ruach haQodesh [de Heilige Geest] in zijn geweten spreekt. Het moet derhalve uitermate belangrijk zijn wat hierna zou volgen! Hij heeft groot verdriet vanwege het deel van zijn volk dat niet heeft begrepen dat Yeshua de Mashiach is waarvan de profeten hebben gesproken, want: "Hij kwam tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen! - A ben kon na den, disi de fu En, ma den sma fu En no ben teki En! - U ápan des me aur ápan játi ke pás áil, aur tabbo usab oke na apanáis! - Tembung nekani bangsané déwé, nanging bangsané déwé ora gelem nampa Dèkné." (יְהוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 1:11). Yeshua heeft zelf gezegd: "Niemand komt tot de Vader dan door Mij! - No wan sma no kan kon na Mi Tata, efu Mi no meki a kon! - Koi na Pita Parmeswar ke pás jái sake hai Hamare bina! - Ora ènèng wong bisa mara nang nggoné Gusti Elohim Bapaku nèk ora liwat Aku!" (יְהוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 14:6) en daarom beseft Sha'ul maar al te goed dat veel van zijn volksgenoten voor eeuwig verloren zullen gaan als zij Hem blijven afwijzen. Daarom heeft hij zo een groot verdriet en durft zelfs zo ver te gaan, dat hij liever van de Mashiach verbannen wil zijn dan dat een deel van zijn volk verloren gaat. Herman Goudswaard vroeg wel eens in samenkomsten, wie er van Christus verbannen wil zijn ter wille van zijn broeders en zusters. Die mag gaan staan. Nog nooit heeft Herman meegemaakt, dat iemand dat deed! Het is overigens opvallend dat het Griekse woord αναθεμα anathema in deze tekst met "verbannen" wordt vertaald, terwijl het elders "vervloekt" betekent. Het gaat

Sha'ul als een zwaard door zijn ziel dat zijn broeders naar het vlees ondanks hun vele voorrechten als volk van G'd het wezen van Zijn verlossing en genade niet hebben begrepen en is zelfs bereid om zelf, ten behoeve van zijn volk, de vloek der verbanning op zich te nemen en te verkiezen boven de eeuwige zaligheid! Op dezelfde manier pleit ook Moshe [Mozes] voor zijn volk. Toen G'd plannen maakte om het volk te vernietigen, gebruikte Moshe bijna dezelfde woorden als Sha'ul: *"Delg mij maar uit Uw boek, maar laat Uw volk leven!"* (שמורת Sh'mot [Exodus] 32:32). Moshe pleit op het verbond dat haShem met Zijn volk heeft gesloten. Als de Eeuwige Israël zou verdelgen, zou Hij verbondsbreuk plegen. G'd verhoort dit gebed omdat Hij doet wat Hij belooft! Nu wordt ook duidelijk waarom Sha'ul van Yeshua verbannen wil zijn omwille van zijn volk: omdat niet de betrouwbaarheid van het Joodse volk op het spel staat, maar de geloofwaardigheid van G'd zelf! Het voortbestaan van Israël is het bewijs dat G'd bestaat! De Joden zijn uniek omdat de Eeuwige hen heeft uitgekozen om redding te brengen aan de wereld. Yeshua zegt immers zelf: *"Het heil is uit de Joden! - A leti yepi komopo fu den Dyu! - Insán ke Bacáwe Wála to Hamlogke ját me ke hai! - Wong sing bakal nylametké jagat kuwi tekané sangka bangsa Ju!"* (יוחנן Yochanan [Johannes] 4:22). De Joden zijn G'ds volk op een wijze die niet van toepassing is op enig ander volk op aarde. Wat een adembenemende roeping! Maar nu rijst onmiddellijk de vraag: heeft G'ds woord dan afgedaan? Want als het Joodse volk inderdaad het speciale voorrecht van G'ds beloften geniet, waarom hebben zo veel Joden hun eigen Mashiach [Messias] dan verworpen? Waarom staan zij dan buiten ברית החדשה B'rit haChadasha [het Nieuwe Verbond], terwijl zij juist tot het verbondsvolk behoren? Sha'ul geeft daar een eenvoudig antwoord op: *"Maar het is niet mogelijk, dat het woord G'ds zou vervallen zijn. Want niet allen, die van Israël afstammen, zijn Israël, en zij zijn ook niet allen kinderen, omdat zij nageslacht van Avraham [Abraham] zijn, maar: Door Yitz'chaq [Isaak] zal men van nageslacht van u spreken. Dat wil zeggen: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen G'ds, maar de kinderen der beloften gelden voor nageslacht."* **Surinaams:** *"Ma tok dati mi no taki leki taki, a wortu fu Gado tron noti. Bikasi no ala sma fu Israel de leti Israelsma. So srefi di den de fu a siri fu Avraham [Abraham], dati wawan no meki den de pikin fu en tu, ma Buku de taki: Yitz'chaq [Isaak] famiri den sa kari a leti siri fu yu. Dati taki, a no den de Gado pikin, disi de pikin fu Avraham skin, ma den pikin fu a pramisi, na den Gado de luku leki a leti siri."* **Hindoestaans:** *"Ka, Parmeswar ápan bát ápan játi khátin tur deis hai? I to kabhi na hoi sake hai. Baki na sab Israel a ke aulád Parmeswar ke sacca játi log hai. Cáhe Avraham [Ábráham] usabke báp-dáda raha, tabbo Parmeswar oke wáda na karis raha ki ulog sab koi okar aulád rahi. Na, u bolis raha ki kháli okar beta Yitz'chaq [Isák] ke aulád me ginti hai. Parmeswar to Avraham [Ábráham] ke kháli Yitz'chaq [Isák] ke bise me wáda deis hai."* **Javaans:** *"Nanging para sedulur, senajan bangsa Israèl nampik Gusti Yeshua haMashiach, aku ora ngomong nèk Gusti Elohim medot prejanjiané marang Bapa Avraham [Abraham], ora. Pantyèn Gusti Elohim wis janji marang Bapa Avraham nèk Dèkné bakal mberkahi kabèh bangsa lantaran Bapa Avraham lan turun-turunané lan Gusti Elohim ora medot prejanjian iki. Kenèng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit kowé ngerti déwé nèk Gusti Elohim ngekèki jeneng anyar marang Ya'aqov [Yakub]. Ya'aqov jenengé malih Israèl. Nanging nèk aku ngomong bangsa Israèl, aku ora ngomongké turun-turunané Ya'aqov manut kelairané, ora, nanging kabèh wong sing diarani bangsa Israèl karo Gusti Elohim déwé. Semono uga nèk aku ngomong turunané Bapa Avraham, aku ora ngomongké turun-turunané Bapa Avraham sangka kelairané, ora, nanging kabèh wong sing diarani turunané Bapa Avraham karo Gusti Elohim. Gusti Elohim malah ngomong ngéné marang Bapa Avraham: Namung turunané Yitz'chaq [Isak] bakal tak anggep turunanmu. Para sedulur, nèk Gusti Elohim ngomong ngono marang Bapa Avraham, Dèkné ndunungké nèk ora wong sing dadi turunané Bapa Avraham sangka kelairané sing diarani anaké Gusti Elohim, ora, nanging wong sing diarani anaké Gusti Elohim kuwi wong sing lairé miturut prejanjiané Gusti Elohim marang Bapa Avraham."* (Romeinen 9:6-8). Met name op deze tekst is de vervangingsleer gebaseerd, want men denkt er uit te halen dat gelovige heidenen geestelijke Joden zijn omdat volgens Gal. 3:19 de beloften van Abraham op Jezus Christus sloegen en via Hem op de Kerk zijn overgegaan. Samen met de gelovige Joden vormen de gelovige heidenen volgens Galaten 3:29 het zaad van Abraham en wordt zo tot het "nieuwe Israël" of het "geestelijk Israël", dat in de plaats van het "ongelovige, natuurlijke Israël" is gekomen. Zo zou de nieuwtestamentische

Kerk de voortzetting van het oudtestamentische Israël zijn geworden en sinds die tijd geldt voor dat oude natuurlijke Israël volgens hen hetzelfde als voor alle andere volken: behoudenis is alleen mogelijk voor degenen die Jezus Christus als Heer en Verlosser aannemen en zich bij de Kerk voegen. Deze door de aanhangers van de vervangingsleer aangehaalde tekst Romeinen 9:6-8, die zich inderdaad makkelijk lijkt te lenen voor deze gedachtegang, betekent echter geen vervanging van Israël door de Kerk, maar een verwijzing naar het gelovige deel van Israël! Er is hier ook geen sprake van enige uitbreiding naar de gelovigen uit de volken, maar veeleer een beperking **binnen** Israël! Sha'ul [Paulus] zegt hier namelijk niet dat gelovige heidenen ware Joden zijn, en hij heeft eveneens nooit gezegd dat ongelovige Joden géén Joden meer zijn. Binnen de context laat hij alleen het verschil zien tussen het gelovige en het ongelovige deel van Israël, tussen het Israël naar het vlees en het Israël naar de geest. Er is dus een Israël **binnen** Israël net zo als er ook sprake is van een Kerk **binnen** de Kerk ofwel de onzichtbare Kerk. Door de toenemende vrijzinnigheid onder de christenen kan men nu ook spreken over het gelovige en het ongelovige deel van de kerk. Er zijn namelijk "christenen" die door de kinderdoop lid zijn geworden van een kerk, maar er verder niets aan doen, de zogenaamde "naamchristenen" en er zijn (zoals ze zichzelf noemen) de "wedergeboren christenen". Sha'ul wilde dus duidelijk maken dat ongelovige Joden niet automatisch kinderen van G'd kunnen zijn alleen omdat ze naar het vlees deel uitmaken van het uitverkoren volk. Alleen die Joden mogen zich tot kinderen der belofte rekenen, die voldoen aan de twee voorwaarden: geloof en het verkiezend voornemen van de soevereine G'd, dat tot uitdrukking kwam in de verkiezing van Ya'aqov [Jakob] boven Esav [Ezau]: *"Door Yitz'chaq [Isaak] zal men van nageslacht van u spreken. Dat wil zeggen: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen G'ds, maar de kinderen der beloften gelden voor nageslacht. Want er ligt een belofte in dit woord: omstreeks deze tijd zal Ik komen en Sara zal een zoon hebben. Maar dit niet alleen; daar is ook Riv'qa [Rebekka], bevrucht van een man, onze vader Yitz'chaq [Isaak]. Want toen de kinderen nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan (opdat het verkiezend voornemen G'ds zou blijven, niet op grond van werken, maar op grond daarvan, dat Hij riep), werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Ya'aqov [Jakob] heb Ik liefgehad, maar Esav [Esau] heb Ik gehaat. Wat zullen wij dan zeggen: Zou er onrechtvaardigheid zijn bij G'd? Volstrekt niet! Want Hij zegt tot Moshe [Mozes]: Over wie Ik Mij ontferm, zal Ik Mij ontfermen, en jegens wie Ik barmhartig ben, zal Ik barmhartig zijn."*

Surinaams: *"Yitz'chaq [Isaak] famiri den sa kari a leti siri fu yu. Dati taki, a no den de Gado pikin, disi de pikin fu Avraham skin, ma den pikin fu a pramisi, na den Gado de luku leki a leti siri. Bikasi so a wortu fu a pramisi de taki: Na so wan ten Mi sa kon baka, én dan Sara sa abi wan pikin. Én no dati wawan, ma so a ben de nanga Riv'qa [Rebekka], di a ben de nanga bere fu Yitz'chaq [Isaak], a wan, di de wi tata. Bifo den pikin ben gebore ete, én bifo den ben du iniwan bun ofu ogri, toku fu a pramisi fu Gado, so leki fa En gi en nanga fri wani, musu tan fasti, no fu den bun wroko ede, ma fu En ede, disi de kari suma. Gado ben taki gi Riv'qa taki: Ya'aqov [Jakob] Mi ben lobi, ma Esav [Esau] Mi no ben lobi. We, san wi sa taki dan? Sonten Gado de du krukutu? No, Gado mu kibri wi fu memre so! Bikasi na Moshe [Moses] A ben taki: Mi sa sori gnade na den, disi Mi wani, én Mi sa abi sari-ati fu den, disi Mi wani."*

Hindoestaans: *"U bolis raha ki kháli okar beta Yitz'chaq [Isák] ke aulád me ginti hai. Parmeswar to Avraham [Ábráham] ke kháli Yitz'chaq [Isák] ke bise me wáda deis hai. U bolis ki: Ek baris bád jab Ham lautke ábe, tab tor aurat Sara ke ekgo beta rahiga. Ekar matlab hai ki Parmeswar na sab Avraham ke larkan ke ápan larkan banáis hai, baki kháli jaun ke u wáda karis raha. Aisane bhi bhail Riv'qa [Rebekka] ke larkan se. Oke jora betwan paida bhail. I duno hamlogke báp-dáda Yitz'chaq [Isák] ke larkan raha, tabbo oman se kháli ekgo cunal gail. Aur paida howe se pahile Parmeswar ulogke máí se bol deis raha ki: Barkwa chotkwa ke kamkarta rahiga. Aisane Parmeswar ápan pustak me i jora ke bise me likhwáis raha ki: Ham Ya'aqov [Yákob] ke cáhila aur na Esav [Esau] ke. Cáhe larkan abbe na paida bhail raha, aur accha ki kharáb kám na karis raha, tabbo Parmeswar ekgo ke cun cukal raha. Ekare dwára safa se dekha hai ki ek insán na ápan barhia kám dwára Parmeswar ke larka hoi sake hai, baki kháli jab Parmeswar oke boláwe hai. Tab ka, Parmeswar dui ákhi se kám kare hai? Na, tanko na! U to Moshe [Mosas] se bolis raha ki: Jab Ham koi ke dáya karab, tab oke dáya karab. Aur jab Ham mángila koi ke bhalái kare, tab Ham okar bhalái karab."*

Javaans: *"Namung turunané Yitz'chaq [Isak] bakal tak anggep turunanmu. Para sedulur, nèk Gusti Elohim ngomong ngono*

marang Bapa Avraham, Dèkné ndunungké nèk ora wong sing dadi turunané Bapa Avraham sangka kelairané sing diarani anaké Gusti Elohim, ora, nanging wong sing diarani anaké Gusti Elohim kuwi wong sing lairé miturut prejanjiané Gusti Elohim marang Bapa Avraham. Wujuté Gusti Elohim ngomong ngéné marang Bapa Avraham: Mbésuk nèk wis pener waktuné, Aku bakal teka menèh lan ibu Sara bakal nglairké anak lanang. Karomenèh, kowé ngerti nèk ibu Riv'qa [Rebèkah] bojoné Bapa Yitz'chaq [Isak]. Sangka Bapa Yitz'chaq ibu Riv'qa nglairké anak lanang loro, yakuwi Esav [Esau] lan Ya'aqov [Yakub]. Nanging sakdurungé botyah loro mau lair, dadiné sakdurungé botyah loro mau nindakké ala apa betyik, Gusti Elohim wis milih sing siji kanggo nuruti prejanjiané marang Bapa Avraham lan turun-turunané. Dadiné Gusti Elohim enggoné milih kuwi ora miturut apa sing ditindakké karo salah-sijiné anak lanang mau, ora, nanging Dèkné namung milih siji sak karepé Dèkné déwé. Sakdurungé ibu Riv'qa nglairké anak kembar mau Gusti Elohim wis ngomong ngéné marang dèkné: Sing tuwa bakal dadi peladéné sing enom! Lan tembungé Gusti Elohim kuwi ya tyotyok karo tembung liyané sing ketulis nang Kitab sing uniné ngéné: Ya'aqov [Yakub] pantyèn tak trésnani, nanging Esav [Esau] tak tampik. Lo, nèk ngono apa Gusti Elohim pilih-sih? Ora, blas ora! Wujuté dongé turun-turunané Bapa Ya'aqov ninggal Gusti Elohim lan nyembah retya pedèt emas, Gusti Elohim ngomong ngéné marang nabi Moshe [Moses]: Aku bakal melasi sapa waé sak karepku lan Aku bakal ngétokké kabetyikanku marang sapa waé sak karepku!" (Romeinen 9:8-15). Het liefhebben van Ya'aqov [Jakob] en het haten van Esav [Ezau] heeft niets te maken met het afwijzen van een persoon, maar met het uitverkiezen van de een boven de ander voor een speciale dienst. Bij de verkiezing van Ya'aqov boven Esav gaat het hier echter niet om deze personen maar om de volken, die uit hun voortkwamen, namelijk Israël en Edom. Israël werd daarom uitverkozen voor een bijzondere dienst. Uitverkiezing door de soevereine G'd voorkomt elke mogelijkheid van eigen roem door geleverde prestaties: "Het hangt dus niet daarvan af, of iemand wil, dan wel of iemand loopt, maar van G'd, die Zich ontfermt. Want het schriftwoord zegt tot Farao: Daartoe heb Ik u doen opstaan, opdat Ik in u Mijn kracht zou tonen en Mijn naam verbreid zou worden over de gehele aarde. Hij ontfermt Zich dus over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil. Gij zult nu tot mij zeggen: Wat heeft Hij dan nog aan te merken? Want wie wederstaat Zijn wil? Maar gij, o mens! wie zijt gij, dat gij G'd zoudt tegenspreken? Zal het geboetseerde soms tot zijn boetseerder zeggen: Waarom hebt gij mij zo gemaakt? Of heeft de pottenbakker niet de vrije beschikking over het leem om uit dezelfde klomp het ene voorwerp te vervaardigen tot eervol, het andere tot alledaags gebruik?" **Surinaams:** "We, a so a no de na wan suma wani, ofu na wan suma muiti, ma na a sari-ati fu Gado. Bikasi Buku de taki na Farao taki: Yoisti fu dat ede Mi ben meki yu tan ete, fu Mi kan sori a makti fu Mi na yu tapu, én fu den kan taki fu Mi nen na ala kondre. We, a so En abi sari-ati fu den, disi En wani, én A meki a sma abi tranga ati, disi En wani. Sonten yu sa taki gi mi taki: We, fa A kan gi suma fowtu dan? Suma kan opo fu tapu a sani, disi En wani? Ma, yu suma! Suma na yu, disi yu wani krutu nanga Gado? Wan wroko sa taki gi en basi taki: fu san ede yu ben meki mi so? Wan patubakriman no abi makti na a doti tapu, fu teki a srefi pisi, meki wan patu, disi abi warti, nanga wan trawan tu, disi no abi warti." **Hindoestaans:** "Ohi se jab koi bahut mánge hai aur kausis kare hai Parmeswar ke larka howe khátin, tab i kuch na hai. Parmeswar insán logan ke kháli ápan dáya se cune hai. Okar pustak me likhal hai ki u Egypte des ke rája se bolis ki: Cáhe tu Hamár bát na sune hai, tabbo Ham toke rája ghat chor deili hai aur maut talak na pahucaili. Ham toke kám me lábe ápan sakti dekháwe khát jeme dunia bhar thik se ján jái ki Ham Ke báti. I sab bát se dekha hai ki Parmeswar insán ke dáya kare hai ki to thetharai karan dewe hai je ke u mánge hai. Sáit koi hamse puchiga: Jab aise hai, tab Parmeswar káhe ke hamme kasuri máne hai jab ham thetharai karila aur okar bát na sunila? U to aisahi mángat raha. Tab ham bolab: Tu ke báte, Parmeswar se muh caláwe wála? Ek bartan ápan banáwe wála se thoro boliga: Tu hamme káhe ke aise banaile hai? Ek pandohi matti se ek barhia goglit ki to har ek rakam dusar cij banái sake hai jaise u mángi." **Javaans:** "Dadiné awaké déwé kudu dunung iki: nèk Gusti Elohim miji wong kongkon nuruti kekarepané, ora dadi sebab wong kuwi karep apa ora, apa wong kuwi temen apa ora. Nanging nèk Gusti Elohim miji wong, kuwi jalaran Dèkné kepéngin ngétokké kabetyikané marang wong kuwi. Wujuté nang Kitab wis ketulis, nèk Gusti Elohim ngongkon nabi Moses ngomong ngéné marang ratuné negara Egipte: Kowé tak lilani dadi ratu tekané sepréné kuwi, supaya kowé weruh kwasaku lan

supaya jagat ngerti nèk Aku iki Gusti Elohim. Dadiné awaké déwé ngerti saiki nèk Gusti Elohim melasi sapa waé sak karepé lan ngatoské atiné sapa waé sak karepé. Lah nèk Gusti Elohim sing ngatoské atiné wong, tibaké awaké déwé ya ora kenèng disalahké nèk awaké déwé ndendeng, awit iku jaréné karepé Gusti Elohim. Lah sapa sing bisa ngalang-alangi Dèkné? Ora ngono para sedulur, kowé kuwi sapa ta kok wani maido Gusti Elohim? Apa kira-kira kendi kaé wani ngomong karo sing tukang nggawé: Lah aku kok mbok gawé kaya ngéné? Tak kira kowé malah setuju karo aku, nèk sing tukang nggawé kendi mau kenèng nggawé kendi mau sak karepé. Sangka lemah lempung sak kepel wongé bisa nggawé kendi sing larang regané apa kendi sing murah.” (Romeinen 9:16-21). Wie kent niet het lied van de Pottenbakker vanuit de zondagsschool? En toch wordt in de Bijbel niet op de eerste plaats de christelijke Kerk afgeschilderd als zijnde het leem tegenover de Pottenbakker. Diverse teksten in TeNaCH [het Oude Testament] laten ons het werk van de Pottenbakker in Zijn relatie met Zijn oude verbondsvolk Israël zien. In ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 18:1-10 wordt de profeet in het huis van de pottenbakker door haShem [G'd] onderricht aangaande Zijn wonderbaar handelen met Israël en in ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 64:8 lezen wij de belijdenis van het gelovig overblijfsel van Israël: “Wij zijn *het leem en Gij zijt onze Formeerder en wij allen zijn het werk van Uw hand*”. Maar de Eeuwige is een soevereine G'd die het werk van Zijn handen niet aan mensen hoeft te verantwoorden. Hij claimt geheel rechtmatig de vrije beschikking om zowel voorwerpen tot eervol gebruik alsook voorwerpen tot alledaags gebruik te vervaardigen, en dat niet slechts uit één leemsoort! De Pottenbakker maakt namelijk niet alleen gebruik van “Joods leem”, maar voegt er ook “heidens leem” bij, maakt als een ware een mengsel van beide soorten. Soms wil een voorwerp echter mislukken, niet omdat de Pottenbakker Zijn werk niet goed gedaan heeft, maar ten gevolge van ongehoorzaamheid en zonde. Hij gooit het verdorven leem echter niet weg, maar vermaakt het zodat het alsnog nuttig gebruikt kan worden, zij het als voorwerp des toorns zoals de Farao die in vers 17 genoemd wordt. Maar let op: mensen worden door de Eeuwige nooit voorbeschikt om **voorwerpen des toorns** te zijn, maar **toebereid** om alsnog door Hem gebruikt te worden. De **voorwerpen van ontferming** daarentegen heeft Hij tot heerlijkheid voorbereid, van tevoren in gereedheid gebracht tot het moment dat zij in het volle licht Zijn heerlijkheid zullen mogen weerspiegelen. Het is daarom erg belangrijk om in de volgende versen nauwkeurig te letten op de verschillende uitdrukkingen die Sha'ul gebruikt: “En als G'd nu, Zijn toorn willende tonen en Zijn kracht bekend maken, de **voorwerpen des toorns**, die ten verdere **toebereid** waren, met veel **lankmoedigheid verdragen heeft**; juist om de **rijkdom Zijner heerlijkheid bekend te maken over de voorwerpen van ontferming**, die Hij tot heerlijkheid heeft **vorbereid**? En dat zijn wij, die Hij geroepen heeft, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de heidenen, gelijk Hij ook bij Hoshea [Hosea] zegt: Ik zal לֹא-עַמִּי Lo-Ami [niet-Mijn-volk] noemen: עַמִּי Ami [Mijn-volk], en לֹא-רַחֲמָהּ Lo-Ruchama [de niet-geliefde]: רַחֲמָהּ Ruchama [geliefde]. En het zal geschieden ter plaatse, waar tot hen gezegd was: לֹא-עַמִּי Lo-Ami [gij zijt Mijn volk niet], daar zullen zij genoemd worden: בְּנֵי אֵל-חַי B'nei El-Chai [zonen van de levende G'd]! En Yeshayahu [Jesaja] roept over Israël uit: Al was het getal der kinderen Israëls als het zand der zee, het overschot zal behouden worden; want wat Hij gesproken heeft, zal Adonai doen op de aarde, volledig en snel. En gelijk Yeshayahu tevoren gezegd had: Indien Adonai Tz'vaot ons geen zaad overgelaten had, als עֲמֹרָה S'dom [Sodom] zouden wij geworden zijn en aan עֲמֹרָה 'Amora [Gomorra] zouden wij gelijk gemaakt zijn!” **Surinaams**: “We, Gado, di A ben wani sori En atibron, én fu meki sma kon sabi En makti, fu dat'ede nanga bigi pasensi A ben ferdragi den patu (den sma), disi de na ondro a atibron, disi kon klari kba fu a verdoemenis. Én fu A sori a bigi glori fu En na tapu den patu (den sma) disi En abi sari-ati fu den, én disi En ben meki klari fu kisi a glori. Wi srefi tu de fu den, disi A ben kari; no den wawan, disi ben de Dyu, ma den tu, disi ben de heiden. So leki En de taki tu na ini a buku fu Hoshea [Hosea] taki: Mi sa kari den sma Mi pipel, disi no ben de Mi pipel, én den, disi no ben de Mi lobi, na den Mi sa kari Mi lobi. Én a sa kon so fara, te na so wan presi, pe den ben taki gi den taki: Unu no de Mi pipel, na dape den sa kari den: בְּנֵי אֵל-חַי B'nei El-Chai [pikin fu a libi Gado]! Én Yeshayahu [Yesaya] tu de bari fu Israel taki: Awansi den pikin fu Israel de so meni leki santi na sekanti sei, toku den wawan, disi libi abra, sa feni yepi. Bikasi Masra sa doro a wroko, A sa koti En esi

nanga gerechtigheid; wan syatu wroko Masra sa du na grontapu. So leki fa Yeshayahu ben taki na fesi tu taki: Efu Masra Tz'vaot no ben libi wan tu siri abra gi wi, wi ben sa de leki S'dom [Sodom], én leki 'Amora [Gomora] wi sa kon!" **Hindoestaans:** "Aisahi jab Parmeswar mánge hai ápan gussa dekháwe aur ápan sakti janáwe, tab u manai log se kar sakiga jaise oke barhia lage hai. Aur cáhe usab nás kare láik ke hai, tabbo u bahut santokh se ulogke kharáb caláwa sahis hai. U aise karis kuch manai log ke ápan máhánta dekháwe khátin. Ulog dekhe hai kaise u usabke dáya kare hai aur tayár kare hai ápan bisál sukh me bhág lewe khátin. Aur u manai hamlog báti jaun Yeshua me biswás kare hai. U hamlogke cunis hai, na kháli Israel ke játi me se, baki dusar játi me se bhi. Okar sanesia Hoshea [Hosea] likhis raha ki Parmeswar bolis: Jaun log Hamár játi na raha, Ham usabke ápan játi bolábe! Aur je ke Ham pyár na karat rahili, Ham ulogke pyár karabe. Jáha u manai log se bolis raha ki: Tulog Hamár játi na báte, huwa par usab jinda wála Parmeswar ke betwan boláwal jáiga. Baki Israel ke bise me Parmeswar ke sanesia Yeshayahu [Yasáya] jor se bolis ki: Cáhe dher Israel ke játi log rahiga, jaise samundar ke kináre ke bálu, tabbo ulog me se kamti manai Parmeswar ke gussa me se baciga. Dher din na rahi gail hai ki u dunia par ápan bát haliye se pura kariga. Yeshayahu bhi agwe se bolis raha ki: Jab máhán Parmeswar kuch Israel log ke na bacáwat, tab hamlog sab koi jaise S'dom [Sodom] aur 'Amora [Gomora] sahar ke játi log marái jaiti!" **Javaans:** "Gusti Elohim ya kaya wong sing tukang nggawé kendi kuwi. Dèkné bisa ngétokké nesuné lan Dèkné uga bisa ngétokké kwasané. Mulané Gusti Elohim ya ngétokké gedéné kawelasané marang sapa waé sing marakké nesu lan kudu disetrap lan dirusak, supaya Dèkné bisa ngétokké sepira gedéné kawelasané marang sapa waé sing wis dipilih sakdurungé lan sing bakal diangkat nang panggonan sing duwur déwé, dadi siji karo Dèkné. Yakuwi awaké déwé iki, sing wis dipanggil, awit Gusti Elohim ora namung manggil sangka tengahé bangsa Ju, nanging uga sangka bangsa liyané. Wujuté nabi Hoséa dèk jaman mbiyèn wis tau ngomong ngéné: Sing dudu umatku bakal tak tyeluk umatku lan sing mauné ora ngrasakké katrésnanku saiki tak tyeluk wong sing tak trésnani. Gusti Elohim uga ngomong ngéné lantaran nabi Hoshea [Hoséa]: Nang panggonan sing Dèkné mbiyèn ngomong nèk wong-wong kuwi dudu umaté, ya nang panggonan kuwi wong-wong bakal diaku anak karo Gusti Elohim sing urip. Nanging kanggo bangsa Israèl nabi Yeshayahu [Yésaya] ngomong ngéné: Senajan bangsa Israèl okèhé kaya santiné segara, nanging sing bakal dislametké namung setitik. Awit Gusti Elohim bakal nyetrap kabèh wong sing manggon nang kono lan Gusti Elohim enggoné nindakké tembungé kuwi mau ya gelis lan tenanan. Sakdurungé nabi Yeshayahu ya wis ngomong ngéné: Semunggoné Gusti Elohim sing gedé kwasané ora ninggali turunan marang awaké déwé, awaké déwé mesti wis dadi kaya kuta-kuta S'dom [Sodom] lan 'Amora [Gomora]." (Romeinen 9:22-29). Zoals uit de aangehaalde citaten van Yeshayahu [Jesaja] blijkt, heeft nooit het gehele volk Israèl zich van G'd afgewend en is derhalve ook nooit door Hem collectief verworpen, maar is het volk Israèl altijd gedragen door een "gelovige rest". Ongelovige Israëlieten, of zij nou in de meerderheid of in de minderheid waren, werden nog altijd door de Heilige van Israèl uit het midden van hun volk verdelgd, maar met de rest ging Hij verder, tot de dag van vandaag! Daarom is Israèl nog steeds de "Gemeente des Heren" en niet de Kerk uit de heidenen! Jazeker, er is in Rom. 9:24-26, waar Sha'ul het heeft "over hen die uit Israèl en uit de heidenen geroepen zijn" inderdaad wel sprake van een **uitbreiding**, maar van een **vervanging** is hier geen sprake! Sha'ul laat ons zien dat de profetie van הוֹשֵׁעַ Hoshea [Hosea] 2:22 en 1:10 een dubbele vervulling geeft. Uiteraard heeft de profeet het hier op de eerste plaats over het toekomstig herstel van Zijn uitverkoren volk Israèl, dat door G'd als Zijn eeuwige bruid zal worden verworpen. Maar Sha'ul voegt hier echter een nieuwe dimensie aan toe: ook de heidenen לֹא-עַמִּי Lo-Ami [niet-Mijn-volk], "die eertijds zonder G'd in deze wereld verkeerden" (Efeziërs 2:12), krijgen door het geloof de **toegang** tot het heil en worden door de Eeuwige **toegevoegd** aan het gelovige deel van Israèl en zo worden beiden samen door Hem עַמִּי Ami [Mijn-volk] genoemd!

Het behoud der heidenen en de dwaling van Israèl (Romeinen 9:30-10:3)

"Wat zullen wij dan zeggen? Dit: heidenen, die geen gerechtigheid najaagden, hebben gerechtigheid verkregen, namelijk gerechtigheid die uit geloof is; doch Israèl, hoewel het een wet ter gerechtigheid najaagde, is aan de wet niet toegekomen. Waarom niet? Omdat het

hierbij niet uitging van geloof, maar van vermeende werken. Zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoets, gelijk geschreven staat: Zie, Ik leg in Tziyon [Sion] een steen des aanstoets en een rots der ergernis, en wie op hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen. Broeders, de begeerte mijns harten en mijn gebed over hun behoud gaan tot G'd uit. Want ik getuig van hen, dat zij ijver voor G'd bezitten, maar zonder verstand. Want onbekend met G'ds gerechtigheid en trachtende hun eigen gerechtigheid te doen gelden, hebben zij zich aan de gerechtigheid G'ds niet onderworpen.” **Surinaams:** “We, san wi sa taki now? Dati wit aki, den heiden, disi no ben suku a gerechtigheid, ben kisi a gerechtigheid; dati taki, a gerechtigheid, di wi kisi nanga bribi. Ma Israel, disi de suku a wét fu gerechtigheid, no ben kon sof ara fu kisi a wét fu gerechtigheid. Fu san ede? Fu di den no ben suku en nanga bribi, ma nanga den wroko fu wét. Bikasi den ben naki den futu na a ston, pe furu sma naki futu. Leki fa Buku de taki: “Luku, Mi de poti wan ston na Tziyon [Sion], disi sa meki suma naki futu, én wan klipston, disi sa meki suma fadon. Ma a sma, disi de bribi na En, no sa kisi syen! Un brada, mi ati angri fu tru, én mi begi Gado fu Israel, meki den sili feni bun. Bikasi mi kan taki krin fu den taki, den de feti fu dini Gado, ma no nanga ferstan. Bikasi di den no wani sabi a gerechtigheid fu Gado, én di den suku fu opo den eigi gerechtigheid, dati meki den no ondrodaniki a gerechtigheid fu Gado.” **Hindoestaans:** “I sab bāt dwāra hamlog kaun cij sikh sakila? Ekwa jāti log kausis na karat raha Parmeswar se ek howe khātin. Baki tabbo jab ulog me se kuch manai Yeshua haMashiach me biswās kare lagal, tab ulog be-kasuri aur Parmeswar se ek bhail. Baki Israel ke jāti log bahut kausis karat raha Parmeswar ke kánun pakarle rahe ke dwāra ose ek howe khātin, aur tabbo usab na kar páis. Ulog káhe ke na kar páis? Usab Yeshua me biswās na karat raha baki socat raha ki ulog ápan barhia cāl-calan dwāra Parmeswar se ek hoi páwat. Usab ek manai ghat hai jaun calat me ek ita ke na dekhis aur gir gail. Ápan be-biswās dwāra usab Parmeswar ke rasta par gir gail hai. Parmeswar ápan pustak me Yeshua haMashiach ke bise me to likhwáis raha ki: Dekh, Ham Tziyon [Sion] sahar me ekgo ita dharab, aur dher manai log thokar mári aur okar uppar gussái jái. Baki je okare me biswās kariga, oke na pastáike pariga. Bhái logan, ham dil bhar se Parmeswar se prátna karila ki hamár jāti pápburái me se bac jái. Ham jánila ki ulog kausis kare hai Parmeswar ke áge be-kasuri howe ke, baki usab na samjhe hai kaise. Usab na jáne hai ki kháli Parmeswar i kám kar sake hai. Aur usab kausis kare hai barhia banke Parmeswar se ek howe khātin. Baki jaise Parmeswar mánge hai usabse ek howe, i usabke na accha lage hai.” **Javaans:** “Dadiné apa ta sing diomong karo awaké déwé para sedulur? Sing diomong ya iki: bangsa-bangsa sing ora pada nglumui supaya ketampa karo Gusti Elohim malah pada ketampa, jalaran pada pretyaya. Nanging bangsa Israèl sing pada nglumui netepi wèt-wèté nabi Moshe [Moses], awit mikiré kuwi bisa marakké ketampa Gusti Elohim, bangsa kuwi malah ora ketampa jalaran sangka netepi wèt-wèt kuwi. Lah kenèng apa kok ora ketampa? Jalaran ora nganggo pretyaya, nanging pada njagakké apa sing ditindakké. Dadiné wong-wong kuwi kaya wong mblayu, nanging ndlèngèr, terus kesandung watu tiba. Nang Kitab ya wis ketulis ngéné: Delokké, nang kuta Tziyon [Sion] tak pasang watu sing marakké wong kesandung lan tiba. Nanging sapa sing njagakké watu kuwi ora bakal kisinin. Para sedulur, pamujiku ing ati lan pandongaku marang Gusti Elohim ya ora liya namung iki: mbok bangsaku bisa nampa keslametan. Aku pantyèn nyeksèni déwé nèk wong-wong kuwi pada ngabekti tenan marang Gusti Elohim, nanging pangabektiné ora nganggo kaweruh sing bener. Wong-wong kuwi ora pada ngerti kepriyé tyarané enggoné Gusti Elohim mbenerké manungsa, supaya bisa ketampa. Wong-wong mau pada njajal nggolèk dalam déwé, mikiré, nèk pada netepi wèt-wèt lan pernatané agama, bakal ditampa karo Gusti Elohim. Mulané ora gelem nurut dalam sing wis dityawiské karo Gusti Elohim, yakuwi lantaran pretyaya marang Gusti Yeshua haMashiach.” (Romeinen 9:30-10:3). Aanhangers van de vervangingsleer hebben ook dit gedeelte van de Romeinenbrief regelmatig gebruikt om hun gelijk te bewijzen. Eeuwenlang werd deze tekst door de kerk zo uitgelegd, dat Paulus hier de aanneming der heidenen en de verwerping der Joden zou beschrijven. In het Bijbelcommentaar van Matthew Henry op de Online-Bijbel lezen wij over Romeinen 9:30-10:3 en Jesaja 65:1 onder andere.: “De apostel Paulus -een uitlegger die wij vertrouwen kunnen- heeft ons de ware betekenis van deze verzen meegedeeld en ons gezegd op welke gebeurtenis zij doelden en hoe zij vervuld werden, namelijk de roeping der heidenen en de **verwerping van de Joden door de verkondiging van het Evangelie**. Hier

wordt voorzeggd, dat de Joden die lange tijd een volk in G'ds nabijheid geweest waren, zouden verworpen en op een afstand geplaatst worden. De apostel past dit toe op de **Joden** van zijn tijd, als een **zaad van boosdoeners**. Merk hier op hoe de Joden werden bevoorrecht door de g'ddelijke genade. G'd zelf heeft, door de profeten, door Zijn Zoon, door de apostelen, Zijn handen tot hen uitgestrekt gereed om hen te omhelzen en hen te steunen; gaf hun de tekenen van Zijn gunst en drong hen om die aan te nemen. Merk hier op hoe zij deze uitnodiging verachtten. Zij werd gegeven aan een **opstandig en tegenstrevend volk**. Zij werden genodigd aan het bruiloftsmaal en wilden niet komen, maar verwierpen de raad G'ds tegen zichzelf. **Wij zien hier het slechte karakter van dit volk**. De wereld zal eens zien dat zij niet onverdiend door G'd verworpen werd, maar dat zij om haar afhoereren werd buitengesloten. *Hun karakter was over het algemeen zoals men niet verwachten zou van mensen, die zo zeer de gunstelingen des hemels geweest waren.* Ten eerste. Zij waren zeer tegenstrevend. Zij wilden recht of onrecht doen al naar het hun in de zin kwam. Zij wandelden steeds in een weg, die niet goed was, niet in een rechte of veilige weg, maar naar hun eigen gedachten, hun eigen ontwerpen en begeerten. G'd heeft hun Zijn gedachten meegedeeld, wat Zijn wil was, maar ze wilden wandelen naar hun eigen gedachten, doen wat hun goeddocht. Ten tweede. **Zij waren zeer tergende**. Dit was steeds G'ds klacht over hen, zij beledigden Hem; zij deden Zijn Heilige Geest smart aan, alsof zij Hem dwingen wilden hun vijand te worden. Het was hun onverschillig welke belediging zij G'd aandeden, ofschoon het openlijk en als in Zijn bijzijn geschiedde, met ruitelijke verachting van Zijn macht en terging van Zijn gerechtigheid, en dat voortdurend. *Dat was hun wijze van handelen geweest zolang zij een volk geweest waren,* getuige de verzoeken in de woestijn. - Zij zochten, maar zij zochten niet op de rechte wijze; niet in de weg der vernedering, niet in de ingestelde, aangewezen weg. Niet uit het geloof; niet door de **Christelijke g'dsdienst** aan te nemen en te berusten in de verdienste van Christus en zich te onderwerpen aan de voorwaarden van het Evangelie, hetgeen het leven en het enig einddoel van de wet is. Maar zij zochten het als uit de werken der wet, zij verwachtten rechtvaardigmaking door hun waarnemen van de voorschriften en plechtigheden van de *wet van Mozes*. Dat was de steen des aanstoots, waaraan zij zich gestoten hebben. Zij konden niet heenkomen over *dit bedorven beginsel, dat zij eens voor goed aangenomen hadden*: dat de wet hun met geen ander doel gegeven was, maar dat zij bloot door hun waarneming van en hun gehoorzaamheid aan die wet gerechtvaardigd zouden worden voor G'd. En daardoor konden zij met geen mogelijkheid verzoend geraken met de leer van Christus, die hen wilde afbrengen van die dwaling en heenleiden naar de verwachting van rechtvaardigmaking door de verdiensten en genoegdoening van een ander. - Hun werd een oprecht aanbod van gerechtigheid, leven en verlossing gedaan, voor hen gereed gemaakt op de voorwaarden des Evangelies; maar zij hadden daar geen lust in en wilden er niet toe komen. **En daarom: indien zij verloren gaan, hebben zij het aan zichzelf te wijten**; hun bloed is op hun eigen hoofd." Tot zover Matthew Henry's bijbelcommentaar. Dat is nogal wat anders dan we van tante Rebecca gewend zijn. En toch is het de gangbare mening die we eeuwenlang in praktisch alle christelijke kerken tegenkwamen en soms nog steeds tegenkomen. Hier worden de meest gangbare vooroordelen over de Joden op een rijtje gezet en vervolgens gesproken over de aanneming van de heidenen tot volk van G'd en de verwerping van de Joden. Toch is het eigenaardig: men citeert en gebruikt Paulus, de apostel der heidenen, maar men leest niet goed wat hij geschreven heeft. Met betrekking tot het hier behandelde tekstgedeelte staat men al gauw klaar met de conclusie dat G'd de gelovigen uit de heidenen tot het nieuwe verbondsvolk heeft aangenomen omdat het oude verbondsvolk gefaald heeft. Joden moeten zich voortaan net als alle andere mensen tot het christendom bekeren als ze behouden willen worden, want de "Algemene Christelijke Kerk", zoals zij in het geloofsbelijdenis wordt genoemd, is nu het nieuwe, het geestelijke Israël! Voor het natuurlijke Israël is er geen plaats meer in G'ds heilsplan. De Joden hebben als volk de zegen verloren, voor eeuwig. Zij hebben de Messias gekruisigd en hun kans verspeeld. Ze geloven zelfs hun eigen Schrift nog niet eens. Zij zijn niet langer het verbondsvolk, dat zijn nu de christenen! Voor veel christenen betekent dit idee inderdaad dat G'd Zijn kinderen naar het vlees voorgoed verworpen zou hebben. Maar dat is helemaal niet waar! Dat concludeert men wel uit de tekst van Romeinen 9:30-10:3, maar als we een hoofdstuk verder kijken, namelijk Rom. 11, en dat doen we heel uitgebreid in de volgende Bijbelstudie, dan lezen we reeds in vers 1 dat G'd Zijn volk Israël

helemaal niet verstoten heeft! Sha'ul schrijft stellig: *“Volstrekt niet!”* De Eeuwige gaat gewoon verder Israël, dat niet alleen het Verbondsvolk is van het Oude, maar ook van het Nieuwe Verbond: *“Zie, de dagen komen, luidt het woord des Heren, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een Nieuw Verbond sluiten zal. Niet zoals het Verbond, dat Ik met hun vadersen gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord des Heren. Maar dit is het Verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des Heren: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een G'd zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de Eeuwige: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord van Adonai, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 31:31-34). Er is dus absoluut geen sprake van dat de “Christelijke Kerk” haar plaats zou hebben ingenomen. G'd heeft Israël niet vervangen, maar de grenzen van Israël verlegd en ruimer vastgesteld. Neen, men leest helaas vaak niet goed wat Sha'ul [Paulus] ons in de Romeinenbrief zo duidelijk uitlegt en waar hij ons voor waarschuwt en trekt dan de verkeerde conclusies daaruit. Maar wat is dan wel de juiste gevolgtrekking van zijn gehele redenering? Voor zover de heidenen aan gaat: zij waren vreemd aan G'ds gerechtigheid. Zij zochten die niet en waren zich van geen zonde bewust. Zij kenden hun schuld en ellende niet en daarom waren zij ook in het geheel niet begerig naar het geneesmiddel. In hun bekering werd de voorkomende genade G'ds ten hoogste verheerlijkt. G'd werd gevonden door degenen, die Hem niet zochten, zoals wij in ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 65:1 lezen: *“Te raadplegen was Ik voor hen die naar Mij niet vroegen, te vinden voor hen die Mij niet zochten; Ik zeide tot een volk dat Mijn naam niet aanriep: Hier ben Ik, hier ben Ik.”* Er was niets in hen dat hen geschikt maakte voor zulk een gunst, dan hetgeen de vrije genade in hen gewerkt had. Desniettemin kwamen vele heidenen tot de rechtvaardigheid door het geloof. Niet door G'ds wet, de Tora, die ze niet kenden, maar door de Joodse Messias aan te nemen, oprecht in Hem te geloven en zich te onderwerpen aan het Evangelie dat aan hen gepredikt werd. Omdat zij het geestelijk zaad van Avraham zijn, mogen ook zij nu bij het Verbondsvolk, bij de Gemeente horen en wij zien uit naar de dag waarop de Heilige van Israël ook het verharde deel van het natuurlijke zaad van Avraham gaat herstellen! De Gemeente van het Oude Verbond bestond uit Israëlieten en gelovigen uit de volken die besneden waren naar het vlees. De Gemeente van het Nieuwe Verbond bestaat uit Messiasbelijdende Joden en gelovigen uit de volken, die besneden zijn van hart! Samen vormen wij de Gemeente en dat is nog steeds Israël! Wat nu de Joden betreft, waar Sha'ul het over heeft, die de behoudenis verwachten van het nauwkeurig naleven van de Tora, moet ik voor alle duidelijkheid benadrukken, dat hij hiermee niet het hele volk Israël bedoelt, maar slechts het verharde deel van Israël! En dan wel te verstaan slechts de religieuze Joden, want er zijn ook talrijke Joden die helemaal niets geloven, dus ook niet de Tora. Over hen heeft Sha'ul het evenmin als over de heidenen die niet gelovig zijn. Neen, hij heeft het hier over religieuze Joden, die wel in de G'd van Israël geloven en ernaar streven Hem te behagen door zich te houden aan Zijn wet, maar die Yeshua bewust of onbewust afwijzen! Daarom klopt eigenlijk ook het tussenkopje in de NBG-vertaling niet. Daar staat: “De dwaling **van** Israël”, maar er had beter kunnen staan: “De dwaling **in** Israël”. Hoe moeten wij deze Joden dan zien, die de geboden in de Tora krampachtig en wettisch naleven in de veronderstelling dat zij daarmee hun behoudenis zelf kunnen bewerkstelligen? Let op: het is inderdaad **deze houding** die Sha'ul veroordeelt, niet **het houden** van de Tora! Er zit ogenschijnlijk maar een heel klein verschil tussen deze twee woorden, maar het is wel een essentieel verschil! Sha'ul zegt hier niet dat de wet iets slechts of verkeerd zou zijn, want in Romeinen 7:12 schrijft hij zelf: *“Zo is dan de Tora heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed! - Kaba nanga ala dati a wét de santa, én a gebod de santa én rektfardiki én bun! - Ohi se Parmeswar ke kánun kharáb na hai, baki pawitr hai. Okar hukum pawitr, barhia aur sac hai! - Nanging senajan wèt-wèt mau jebulé marakké awaké déwé nggawé dosa, aku ora ngomong nèk wèt-wèt kuwi ala, ora para sedulur. Wèt-wèt kuwi tekané sangka Gusti Elohim. Semono uga angger-anggeré Gusti Elohim. Kuwi kabèh bener lan apik kanggo awaké déwé!”* Wat hij afkeurt is de manier hoe men met de Tora omgaat! Wij moeten ook goed beseffen dat de wet niet iets is wat Moshe [Mozes] zelf verzonnen heeft,

maar door G'd heeft ontvangen om door te geven. De Tora is echter geen weg om daardoor de behoudenis te kunnen verkrijgen, want de enige weg is Yeshua, maar slechts een leidraad voor onze relatie met de Eeuwige en een richtsnoer, een gebruiksaanwijzing voor een betere samenleving. In de wet met alle geboden en verboden wil G'd ons laten weten wat Hij van ons vraagt en wat Hij ons verbiedt, wat Hem behaagt en wat Hij haat, waar Hij van houdt en waar Hij verafschuwt, wat wij mogen of moeten doen en wat wij juist niet mogen doen. Ook als nieuwtestamentische gelovigen kunnen wij **G'ds wil, die in de wet is vastgelegd**, niet zomaar negeren met het excuus: "wij zijn toch vrij van de wet!" Dat Yeshua ons door Zijn offer op Golgotha heeft vrijgemaakt van de straf die volgt op het niet nakomen van de wet (als wij ons tenminste hiervoor op Hem beroepen!) wil nog niet zeggen dat wij met de wet helemaal niets meer te maken hebben. Integendeel! Yeshua zegt zelf: **"Want al wie doet de wil Mijns Vaders, die in de hemelen is, die is Mijn broeder en zuster en moeder! - Bika a sma, disi du a wani fu Mi Tata na hemel, en de Mi brada nanga mi sisa nanga mi m'ma! - Je Hamár swarag ke Pita ke man wála kare hai, oesab hamaar bhái, bahin aur mái hai! - Awit sapa sing nglakoni kekarepané Bapakku sing nang swarga, ya iku sedulurku lanang lan sedulurku wédok lan ibuku."** (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 12:50), en: **"Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het Koninkrijk der hemelen binnengaan, maar wie doet de wil Mijns Vaders, die in de hemelen is! - No ala sma, disi de kari Mi Masra, Masra, sa kon na hemelkondre, ma den wawan, disi de du Mi Tata wani, di de na hemel! - Cáhe dher manai log Hamme Prabhu, Prabhu boláwe hai, tabbo na sab koi Parmeswar ke ráj me jáiga. Kháli je Hamár swarag ke Pita ke man wála kare hai, u Parmeswar ke ráj me bhittar jái sake hai! - Sing mlebu ing Kratoné Swarga kuwi ora wong sing ngomong 'Gusti, Gusti' marang Aku, ora, nanging saben wong sing nglakoni kekarepané Bapakku nang swarga!"** (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 7:21). Hoe weten wij wat de wil van Zijn Vader is? Het staat in de wet! Dus hoezo "Vrij van de wet?" Neen, Sha'ul heeft hier absoluut niets aan te merken op de gehoorzaamheid aan de Tora, want dat was voor de eerste Messiasbelijdende gemeente helemaal vanzelfsprekend zoals we in Handelingen 21:20 kunnen lezen: **"En zij loofden G'd, toen zij dit hoorden, en zeiden tot hem: Gij ziet, broeder, hoeveel duizenden er onder de Joden gelovig zijn geworden en allen zijn zij ijveraars voor de wet!"** Wat Sha'ul evenals Yeshua afkeurde, was het legalisme, het wettisch omgaan met de wet ofwel het perverteren van Tora in legalisme om het maar met dure woorden te zeggen. Bovendien hebben de rabbijnen rondom de door G'd gegeven Tora nog een heel netwerk van wetjes en regeltjes verzonnen, waardoor men het zicht kwijt raakt op hetgeen de Eeuwige echt van ons vraagt. Veel oprechte religieuze Joden zijn helaas het slachtoffer van deze wettische verdraaiing van G'ds rechtvaardige en goede Tora geworden zonder het zelf door te hebben. Een klein voorbeeldje daarvan zien wij in de Shabatliturgie. Elke Joodse vrouw ontsteekt op vrijdagavond twee kaarsen onder het uitspreken van de B'racha [zegenspreuk], waarin ook de zinsnede "...v'tzivanu lehad'liq ner shel Shabat" voorkomt, hetgeen in het Nederlands betekent: "...die ons heeft opgedragen het Shabatlicht te ontsteken." - Op zich in het niet verkeerd om de twee kaarsen aan te steken als symbool voor de twee hemellichten zon en maan en in de B'racha verder te gaan met de woorden: "...v'tzivanu lehiyot or leGoyim." [...en die ons heeft opgedragen een licht voor de wereld te zijn." Wat dat laatste betreft is dit zeker waar, maar een g'ddelijke opdracht voor het ontsteken van de kaarsen zoeken we tevergeefs in de Tora. Een ander voorbeeld voor menselijke inzet die door veel Joden gezien wordt als een Mitz'va [gebod] uit de Tora is het ritueel wassen van de handen voor de maaltijd. Deze rituele handeling, in het Hebreeuws נטילת-ידיים N'tilat-Yadayim genoemd, hoeven wij echter niet uit te voeren omdat Yeshua in Mt. 15:1-9 en Mc. 7:1-13 benadrukt, dat dit een **menselijke** traditie is, die door de rabbijnen is ingesteld. Door het aanhalen van ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 29:13 wil Yeshua ons duidelijk maken, dat wij moeten leren te onderscheiden tussen de Tora met al haar geboden die G'd ons heeft opgedragen en menselijke inzetten, rabbinale gebruiken zoals het ritueel wassen van de handen. Elke Jood is er wel vrij in om dit wel of niet te doen als men maar beseft dat niet G'd de opdracht daartoe heeft gegeven maar de rabbijnen! U ziet, dat veel oprechte religieuze Joden verstrikt zijn geraakt in het netwerk van rabbijnse regels in de veronderstelling dat ze daarmee G'ds geboden uitvoeren. Maar is het onder de christenen niet net zo? Bidden de rooms-katholieken hun "weesgegroetjes" niet ook in der veronderstelling dat G'd ze

daarvoor de opdracht heeft gegeven? Hebben de kleine christelijke partijen niet een wetsvoorstel ingediend om het werken op zondag te verbieden in de veronderstelling dat G'd verboden zou hebben op zondag te werken? Kan men het de christenen kwalijk nemen dat ze door de Kerk, die destijds de door G'd gegeven Shabat door de heidense zondag heeft vervangen, op een dwaalspoor zijn gebracht? Ze weten niet beter. Als niemand hun zegt dat ze verkeerd bezig zijn denken ze echt dat ze door het gehoorzamen aan alle christelijke tradities en kerkregeltjes de wil van G'd aan het doen zijn. En dat is het geval met de orthodoxe Joden. Misschien dat sommigen onder hen huichelaars zijn en vol geestelijke trots zitten. Misschien dat sommige rabbi's alleen maar rabbi zijn omdat ze het als een goede positie of gewoon als beroep beschouwen (zoals veel dominees en pastors). Maar velen zijn volkomen oprecht! Wat dat betreft lijken ze wel op Sha'ul, want ook hij was voor zijn bekering: "...naar de gerechtigheid der wet onberispelijk" (Filippenzen 3:6). Ze leven misschien beter dan velen van ons! Sha'ul zegt zelf: "*Want ik getuig van hen, dat zij ijver voor G'd bezitten, maar zonder verstand.*" (Romeinen 10:2). Wij moeten daarom niet zo snel oordelen en veroordelen, maar in bewogenheid ons geloof in Yeshua in de oorspronkelijke Joodse context met hen delen. Wij moeten voor hen bidden en hen met het zuivere Evangelie bereiken, want ondanks al hun toewijding, ondanks al hun inspanningen zijn de verloren schapen van Israël nog steeds verloren. Bidt dat zij de Goede Herder zullen zoeken en vinden.

De gerechtigheid uit het geloof (Romeinen 10:4-15)

Men voert deze tekst als argument aan dat de wet afgeschaft zou zijn: "*Want Christus is het einde der wet, tot gerechtigheid voor een ieder, die gelooft.*" (Romeinen 10:4). Om de Gemeente van haar Joodse identiteit te ontdoen heeft men reeds vele eeuwen geleden alles wat Joods is bestempeld als zijnde "onder de wet" en elke poging om b.v. de Shabat en de bijbelse feestdagen in ere te herstellen wordt als "wettisch" afgewezen en men beroept zich onder andere op bovenstaande tekst. Maar is Yeshua inderdaad het einde van de wet, zoals het in de NBG-vertaling staat? Gelukkig niet! Zoals in vele andere vertalingen geeft ook de NBG een verkeerd beeld, dat een eigen leven is gaan leiden en waardoor opnieuw verkeerde conclusies werden getrokken die tot nieuwe dogma's hebben geleid. Het Griekse woord dat hier vertaald wordt met "einde" is τέλος telos, dat "vervulling" en "voleinding" betekent. Dus niet einde in de betekenis van "afbreking", "stoppen", "ophouden", maar in de betekenis van het bereiken van het voorgestelde doel. Daarom gebruikt Sha'ul het Griekse woord τέλος telos hier ook in de betekenis van "doel", "oogmerk", "voltooiing" en volstrekt niet in de betekenis van "beëindiging"! Yeshua heeft het volbracht, voltooid! Hij heeft niet alleen naar de eis van de wet de straf voor de zondaars op Zich genomen, maar heeft ook door Zijn gehoorzaamheid de wet tot het einde toe vervuld. Dat wel, maar Hij heeft geen einde gemaakt aan de wet en het was ook zeker niet Zijn bedoeling om de wet te ontbinden. Maar Hij zag het al aankomen dat het later wél zo zou worden uitgelegd, en daarom zei Yeshua nadrukkelijk: "*Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen. Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet een jota of een tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied. Wie dan een van de kleinste dezer geboden ontbindt en de mensen zo leert, zal zeer klein heten in het Koninkrijk der hemelen; doch wie ze doet en leert, die zal groot heten in het Koninkrijk der hemelen.*"

Surinaams: "*Un no mu prakseri taki, Mi ben kon fu puru a Wét, ma fu du en! Bika fu tru Mi taki gi un taki: Te na a dei, disi hemel nanga grontapu sa lasi, a moro pikin letre ofu koma fu a Wét no sa lasi, te alasani, disi a buku de taki, kon leti. We, a sma, disi puru wansani fu den gebod dya, awansi a moro pikinwan nomo, én disi de leri suma so tu, en sa de a moro lagi sma na hemelkondre; ma a sma, disi du so leki den gebod de taki, en sa abi bigi nen na hemelkondre!*"

Hindoestaans: "*Tulog na socihe ki Ham aili hai Parmeswar ke kánun aur okar sanesian ke bát ture. Ham na aili hai ture baki pura kare. Ham tulogse satj bolila ki jab lek i dharti aur swarag rahiga Parmeswar ke kánun ke ek acchar na badaliga. Aur dunia aur swarag ke samáp howe se pahile Parmeswar ke sab bát pura hoiga. Je okar kánun ke ek chota tukkara turi aur manai logan ke aise sikhái, u swarag ke ráj me bahut chota mánal jáiga. Baki ja i kánun ke bát mániga aur dusare ke bhi sikháiga, u swarag ke ráj me barka boláwal jáiga!*"

Javaans: "*Kowé aja pada mikir nèk Aku iki teka arep ngrombak wèt-wèté nabi Moses. Tekaku*

iki ora arep ngrombak, ora, nanging Aku malah netepké. Mulané, pada ngertia, suwéné langit lan bumi ijik ènèng, ora bakal ènèng aksara sangka wèté nabi Moses dityorèk, siji waé ora, nganti tekan rampungé. Mulané, sapa sing nerak salah-sakwijiné wèt mau, senajan sing tyilik déwé lan mulangi wong liya nglakoni sing kaya ngono, wong iku bakal éntuk panggonan sing endèk déwé ing Kratoné Swarga. Nanging sapa sing nglakoni wèté nabi Moses sak kabèhé lan mulangi liyané nglakoni kuwi kabèh, wong iku sing bakal éntuk panggonan sing duwur ing Kratoné Swarga!” (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 5:17-19). Het Nieuwe Testament heeft glasheldere uitspraken over de geldigheid van G'ds geboden, die óók voor de niet-joodse christenen van vandaag nog steeds van toepassing zijn: “En hieraan onderkennen wij, dat wij Hem kennen: indien wij Zijn geboden bewaren! Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet bewaart, is een leugenaar en in die is de waarheid niet; maar wie zijn woord bewaart, in die is waarlijk de liefde G'ds volmaakt! Hieraan onderkennen wij, dat wij in Hem zijn!” **Surinaams:** “Én na dati wi kan si tru taki, wi de sabi En, efu wi hori den gebod fu En! A sma, disi de taki: Mi sabi En, kba a no hori den gebod fu En, a sma de wan leiman, én a trusani no de na ini fu so wan sma; ma a sma, disi de hori a wortu fu En, na en ini a leti lobi fu Gado de tru tru! Na dati wi de si taki, wi de a En ini!” **Hindoestaans:** “Hamlog kaise ján pábe ki hamlog Parmeswar ke jánila? Jab hamlog okar bát sunab, tab hamlog jánab! Je bole hai ki: Ham oke jánila, baki tabbo okar hukum par na cale hai, u ekgo jhuttha hai aur na jáne hai saccái kaun cij hai! Baki je okar bát sune hai, u Parmeswar ke sacce ke cáhe hai. U dekháwe hai ki u ose ek hai!” **Javaans:** “Kepriyé awaké déwé bisané ngerti nèk awaké déwé kenal marang Gusti Elohim? Bisané ngerti, nèk awaké déwé pada manut marang pituturé Gusti Elohim. Wong sing ngomong nèk kenal marang Gusti Elohim, nanging ora manut pituturé, wong kuwi goroh lan ora ngerti pitutur sing bener. Nanging wong sing manut marang pituturé Gusti Elohim, wong kuwi ngerti nèk wis dadi siji karo Gusti Elohim!” (יוחנן א' Yochanan alef [1 Johannes] 2:3-5). “En dit is de liefde, dat wij naar Zijn geboden wandelen! Dit is het gebod, gelijk gij het van den beginne gehoord hebt, dat gij daarin moet wandelen!” **Surinaams:** “Én dati de a lobi, fu wi waka na den gebod fu En baka! Dati de a gebod, so leki un ben yere fu sinsi bigin kba, fu un libi én waka na ini a lobi!” **Hindoestaans:** “I ek náwa hukum na hai, baki hamlog Masihi howe se jánila ki hamlogke cáhi ek dusare ke pyár kare ke. Aur ekar matlab hai ki hamlog Parmeswar ke hukum mánila. Tulog suru se jáne hai ki u bolis hai ek dusare ke pyár kare ke!” **Javaans:** “Nèk awaké déwé trésna, tegesé awaké déwé nuruti kekarepané Gusti Elohim. Yakuwi angger-anggeré Gusti Elohim sing wis ditampa awaké déwé kawit wiwitané: awaké déwé kudu trésna marang sakpada-pada.” (יוחנן ב' Yochanan bet [2 Johannes] 1:6) om maar een paar teksten te noemen. Yeshua heeft niet een einde gemaakt aan de Tora want het doel en het oogmerk waar de Tora zich op richt is juist de aandacht voor en het geloof in de Mashiach, namelijk de voltooiing van het houden van G'ds geboden vanuit een oprecht geloof in tegenstelling tot de poging om uit legalisme de wet te volbrengen omwille van de wet. Dit en niet de beëindiging van de wet, is het oogmerk van Sha'ul zoals kan worden opgemaakt uit de hele context: “Want de Mashiach is het einde [de voleinding, het doel] der wet, tot gerechtigheid voor een ieder, die gelooft. Want Moshe [Mozes] schrijft: De mens, die de gerechtigheid naar de wet doet, zal daardoor leven. Maar de gerechtigheid uit het geloof spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: Wie zal ten hemel opklimmen? namelijk om de Mashiach te doen afdalen; of: Wie zal in de afgrond nederdalen? namelijk om de Mashiach uit de doden te doen opkomen. Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord, in uw mond en in uw hart, namelijk het woord des geloofs, dat wij prediken. Want indien gij met uw mond belijdt, dat Yeshua Adonai is, en met uw hart gelooft, dat G'd Hem uit de doden heeft opgewekt, zult gij behouden worden; want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot behoudenis. Immers het schriftwoord zegt: Al wie op Hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen. **Want er is geen onderscheid tussen Jood en Griek.** Immers, een en dezelfde is Heer over allen, rijk voor allen, die Hem aanroepen; want: al wie de naam van Adonai aanroept, zal behouden worden. Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in wie zij niet geloofd hebben? Hoe geloven in Hem, van wie zij niet gehoord hebben? Hoe horen zonder prediker? En hoe zal men prediken zonder gezonden te zijn? Gelijk geschreven staat: Hoe liefelijk zijn de voeten van hen, die een goede boodschap brengen!” **Surinaams:** “Bikasi Mashiach de a kaba (dipi) fu a heri wét; a sma, disi de bribi na En, en de rektfardiki. Moshe

[Moses] de skrifi fu a gerechtigheid, disi a wét de gi, taki: A sma, disi de du ala densani, en sa libi nanga dati. Ma a gerechtigheid, disi a bribi de wroko, de taki so: No taki na ini yu ati taki: Suma sa opo go na hemel? Dati wani taki, fu teki Mashiaich, saka En kon na ondro; ofu: Suma sa saka go na ini a dipi olo? Dati wani taki, fu go teki Mashiaich, puru En baka na ini dede. Ma san Buku de taki? A taki: a wortu de krosbe na yu, a de na ini yu mofo én na ini yu ati. Dati de a wortu fu a bribi, disi wi de preiki. Bikasi efu yu kan taki nanga yu mofo taki, Yeshua de Masra, én efu yu de bribi na ini yu ati taki, Gado ben wiki En baka na ini dede, dan yu sili sa feni bun. Bikasi bribi na ini ati meki sma kon rektfardiki, én a krin taki nanga mofo meki sma feni bun. Bikasi Buku de taki: Ibriwan sma, disi de bribi na En, no sa kon na syen. **Dyaso den Dyu no wini den Griki**, bikasi den alamal abi a wan Masra, disi abi furu gudu fu gi na den, di de kari begi En. Bikasi a sma, disi sa kari begi a nen fu Masra, en sili sa feni bun. Ma fa den sa kari begi na a sma, disi den no bribi na En? Én fa den sa bribi na En, disi den no ben yere fu En? Én fa den sa yere, efu suma no go preiki gi den? Ma fa suma sa go preiki, efu no wan sma no seni den go? Fu dat ede Buku de taki: Ke o switi den futstapu fu den sma de, disi de preiki a breiti boskopu fu freide, én disi de tyari bun nyunsu kon!” **Hindoestaans**: “Je samjhe hai ki Mashiaich Parmeswar ke kánun pura karis hai, u bhi jáne hai ki ab se koi na okar kánun par cale ke dwára be-kasuri aur ose ek hoi sakiga, baki kháli Mashiaich me biswás kare ke dwára. I sab cij ke bise me Moshe [Mosas] likhis hai ki: Jab koi mánge hai be-kasuri howe, tab oke cáhi kánun bhar ekdam se pakarle rahe ke. I to bahut muskil hai. Baki je biswás kare ke dwára be-kasuri aur Parmeswar se ek hoi gail hai, u bole hai: Hamlogke jaruri na hai Mashiaich ke swarag me se utáre ke. Aur hamlogke gahira peti me na jái ke pari oke ji uthwáwe khátin. U bole hai: Okar bát me biswás kare ke bahut sahaj hai. Sab koi ekare bise me batiái sake hai aur ápan dil me lei sake hai. Hamlog ohi khus khabar parcár karila. Jab tu ápan muh se bolihe ki: Yeshua Prabhu hai, aur ápan dil me biswás karihe ki Parmeswar oke ji utháis hai, tab tu bac jaihe. Je ápan dil se Parmeswar ke khus khabar Mashiaich ke bise me biswás kare hai, u be-kasuri hoike ose ek banáwal jáiga. Aur je ápan muh se boliga: Ham Mashiaich me biswás karila, u bac jáiga. Parmeswar ke pustak me to likhal hai ki: Har ek jaun okar uppar bharosa kare hai, u na pastáiga. **Aur cáhe koi Israel ke játi ke hai ki to dusar ját me ke, i kuch na hai.** Ekahi Prabhu sab játi ke Prabhu hai. U bahut bhalái kare hai ulogke jaun okar nám boláike ose saháita mánge hai. U to likhwáis hai ki: Je Prabhu ke nám boláiga, u bac jáiga. Baki usab kaise okar nám bolái sakiga jab okar me na biswás kare hai? Kaise okare me biswás kar sake hai jab usab okar bise me na sunis hai? Kaise usab sun pái jab koi okar báre me kuch na batáis hai? Aur kaise koi okar bát ailán kar sakiga jab Parmeswar oke na patháwe hai? U ápan pustak me likhwáis hai ki: Jab koi sune hai ki sanesian áwe hai khus khabar ailán kare, tab oke bahut accha lage hai!” **Javaans**: “Awit Mashiaich kuwi wis netepi wèt-wèté agama. Manungsa bisané dianggep bener lan ketampa Gusti Elohim kuwi kudu pretyaya marang Yeshua haMashiaich. Nabi Moshe [Moses] ngomong ngéné bab ketampa Gusti Elohim lantaran netepi wèt-wèt: Sapa waé sing netepi wèté Gusti Elohim bakal nampa urip langgeng, jalaran sangka wèt-wèté kuwi. Nanging bab wong sing ketampa Gusti Elohim lantaran pretyaya tembungé nabi Moshe ngéné: Aja mikir: sapa sing bakal munggah nang swarga? Nang kéné nabi Moshe sakjané ngomong nèk ora usah ènèng wong munggah marani Mashiaich digawa medun, supaya Mashiaich bisa ndunungké marang awaké déwé, kepriyé bisané ketampa Gusti Elohim. Nabi Moshe uga ngomong ngéné: Aja mikir: sapa sing bakal medun nang panggonané wong mati? Nang kéné nabi Moshe sakjané ngomong nèk ora usah ènèng wong medun nang tengahé wong mati lan nggawa Mashiaich munggah menèh, supaya ngomongi awaké déwé kepriyé bisané ketampa Gusti Elohim. Ora bener nèk awaké déwé mikir ngono, awit wujuté Mashiaich wis medun nang jagat kéné lan Dèkné uga wis tangi menèh sangka pati. Nanging nabi Moshe malah ngomong ngéné para sedulur: Tembungé Gusti Elohim tyedek karo kowé, ana ing lambému lan ana ing atimu. Tegesé, kabèh wong gampang mangertèni kepriyé manungsa bisané ketampa Gusti Elohim. Ora angèl dunungé lan kenèng diomong. Yakuwi pituturé awaké déwé marang kowé: bisané ketampa Gusti Elohim kowé kudu nampa pitulungané Gusti Elohim, ora njagakké penggawéné déwé. Dadiné para sedulur, nèk kowé ngakoni karo lambému nèk Yeshua kuwi Gusti lan kowé pretyaya ing atimu nèk Gusti Elohim wis nangèké Gusti Yeshua sangka pati, kowé mesti bakal slamet. Awit para sedulur, awaké déwé kudu pretyaya ing ati nèk Gusti Elohim wis nangèké Gusti Yeshua

sangka pati. Kuwi marakké awaké déwé bisa ketampa Gusti Elohim. Uga awaké déwé kudu ngakoni nganggo tembung, nèk Yeshua kuwi Gustiné awaké déwé, awit kuwi sing nylametké awaké déwé. Wujuté Kitab wis ngomong ngéné: Sapa sing pretyaya marang Dèkné ora bakal kisinin. **Dadiné ora dadi sebab wong kuwi wong Ju apa bangsa liyané**, awit Gusti Yeshua kuwi Gustiné kabèh wong lan Dèkné mberkahi kabèh wong kanti lubèr, kabèh wong sing njaluk tulung marang Dèkné. Wujuté nang Kitab ya wis ketulis ngéné: Sapa waé sing nyebut jenengé Gusti bakal slamet. Lah menawa terus ènèng sedulur sing takon: Lah kepriyé wong-wong bisané nyebut jenengé Gusti Yeshua, nèk ora pada pretyaya marang Dèkné. Semunggoné gelem pretyaya, kepriyé wong-wong bisané pretyaya, nèk ora tau krungu bab Gusti Yeshua haMashiach. Karomenèh, kepriyé wong-wong bisané krungu bab Gusti Yeshua haMashiach, nèk ora ènèng wong sing teka ngabarké. Lan kejaba sangka kuwi, kepriyé ènèng wong bisané budal ngabarké, nèk ora dikongkon karo Gusti Elohim? Para sedulur, wong sing ngomong ngono kuwi ya pantyèn ènèng beneré. Nanging wujuté Gusti Elohim wis ngongkon nabi-nabi teka ngabari marang bangsa Israèl bab Gusti Yeshua haMashiach. Awit nabi Yeshayahu [Yésaya] ya wis tau ngomong ngéné: Wong sing teka nggawa kabar kabungahan pantyèn mbungahké tenan!” (Romeinen 10:4-15). We lezen hier in vers 12 dat er geen onderscheid tussen Jood en Griek is. Maar wat wordt hier bedoeld met geen onderscheid? Natuurlijk is er een onderscheid, want een Jood en een Griek is toch niet hetzelfde? De kerk heeft dit probleem in de loop der eeuwen op eenvoudige wijze opgelost: men heeft de gelovige Joden gewoon van hun identiteit beroofd en hen tot Grieken gemaakt. Het antwoord hierop was, dat er in bepaalde Messiasbelijdende Joodse kringen, vooral in Amerika, van Grieken Joden gemaakt werden. Maar dat was niet wat Paulus bedoelde. In Galaten 3:28 voegt hij er nog iets aan toe: **“Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: gij allen zijt immers één in de Mashiach Yeshua! - Dya no wan Dyu ofu Griki de moro, no wan srafu ofu friman, no man ofu uma, bikasi na ini Mashiach Yeshua un alamala de wan! - Aur dyab koi Mashiach me sámil hai, tab eman Israel ki to Grik ke bát na hai, aur na gulám ki to sardár, aurat ya marat. Tulog to sab koi Mashiach Yeshua me ek báte! - Dadiné saiki wis ora ènèng bédané kowé wong Ju apa wong Grik, slaf apa wong merdéka, wong lanang apa wong wédok. Kanggo Gusti Elohim kowé tunggalé kabèh, jalaran kowé wèké Mashiach Yeshua!”** Wel, dat is nu toch iets duidelijker. Natuurlijk zijn Joden en Grieken niet hetzelfde, net zo als mannen en vrouwen niet hetzelfde zijn. Maar er is tussen hen geen onderscheid wat de zaligheid in Yeshua betreft. Er bestaat voor G'd geen “tweewegenleer”, zoals we tegenwoordig in sommige kringen tegenkomen. Joden en heidenen worden langs dezelfde weg behouden, zoals Keifa [Petrus] in Handelingen 15:11 zo duidelijk getuigt: *“Maar door de genade van Yeshua Adoneinu geloven wij (de Joden) behouden te worden op dezelfde wijze als zij (de heidenen)!”* Het is waar: voor wat betreft onze behoudenis is er geen onderscheid tussen Jood en Griek, maar zoals een man geen vrouw kan zijn en andersom, zal de Jood ook altijd een Jood blijven en geen Griek worden, want dat is hij in de loop van de kerkgeschiedenis helaas veel te lang geweest!

De ongelovigheid van Israëel (Romeinen 10:16-21)

“Maar niet allen hebben aan het evangelie gehoor gegeven. Want Yeshayahu [Jesaja] zegt: Adonai, wie heeft geloofd wat hij van ons hoorde? Zo is dan het geloof uit het horen, en het horen door het woord van de Mashiach. Maar ik vraag: hebben zij het dan niet gehoord? Zeer zeker: Over de ganse aarde is hun geluid uitgegaan en tot de einden der wereld hun woorden. Maar ik vraag: heeft Israëel het dan niet verstaan? Vooreerst zegt Moshe [Mozes]: Ik zal u najiverig maken op wat geen volk is, toornig op een onverstandig volk. En Yeshayahu waagt het te zeggen: Ik ben gevonden door wie Mij niet zochten, Ik ben openbaar geworden aan wie naar Mij niet vroegen. Maar van Israëel zegt hij: De ganse dag heb Ik Mijn handen uitgestrekt naar een ongehoorzaam en tegensprekend volk. Ik vraag dan: G'd heeft zijn volk toch niet verstoten? Volstrekt niet! Ik ben immers zelf een Israëliet, uit het nageslacht van Avraham, van de stam Binyamin. G'd heeft zijn volk niet verstoten, dat Hij tevoren gekend heeft!” **Surinaams:** *“Ma no ala sma ben gi yesi na a breiti boskopu. Bikasi Yeshayahu [Yesaya] de taki: Masra, suma de bribi a preikif u wi? We, na so a bribi de kon nanga a yere fu a preiki, ma a yere de kon nanga a wortu fu Gado. Ma mi aksi taki: sonten den Dyu no ben yere a breiti boskopu? Iya*

tru, bika a sten fu den de piki na ala kondre, én den wortu de go na ala uku fu grontapu. Ma mi aksi taki: sonten Israel no ben kisi en krin? Moshe [Moses] ben taki fosten kba taki: Mi sa meki un kon dyarusu fu den, disi no de Mi pipel, én mi9 sa meki un ati kon bron fu wan pipel ede, disi no abi ferstan. Ma Yeshayahu teki ati, a taki krin krin taki: Mi ben meki suma feni Mi, disi no ben suku Mi, én suma kon sabi Mi, disi no ben aksi fu Mi. Ma na Israel srefi a taki: A heri dei Mi ben langa Mi anu gi wan pipel, disi no wani arki Mi, én disi no wani ferstan Mi. We, mi aksi now taki: Sonten Gado ben trowe En pipel? No, kweti kweti! Bikasi mi srefi de wan Israelsuma tu, fu a siri fu Avraham, fu Binyamin famiri. Gadon o ben trowe En pipel, disi En ben sabi na fesi kba!”

Hindoestaans: “Baki na sab koi Mashiach ke khus khabar mángis apanáwe. Parmeswar ke sanesia Yeshayahu [Yasáya] agwe se to bolis raha ki: Prabhu ji, jab hamlog játi log se tore bise me batáwat rahili, tab kháli ekátgo manai mángat raha biswás kare. Ab to safa se dekha hai ki biswás kare khátin manai log ke cáhi pahile Mashiach ke khus khabar sune ke. Tab ka, usab na sunis hai? Ha, usab sunis hai! Parmeswar ke pustak me to likhal hai ki: Dunia ke cáro kona Parmeswar ke khus khabar sunáil hai. Tab ham puchila: Sáit Israel ke játi okar bát na samjhis hoi? Sun, pahila darja par Moshe [Mosas] usabse bolis raha: Jab Parmeswar dusar játi log ke bhalái kariga, tab tulog usabke jare lagihe. Tulog gussa me bolihe ki: Ulog to Parmeswar ke ját na hai aur okar bise me kuch na jáne hai. Aur Yeshayahu bhi kholke bolis ki: Je kausis na karat raha Parmeswar ke jáne khátin, usab oke ján gail hai. Aur je ápan dhián okar bát par na lagáwat raha, Parmeswar apane ke usabke dekháis hai. Baki Israel ke játi ke bise me Yeshayahu bolis ki: Parmeswar roj bahut kausis karis ulogse ek howe khátin, baki usab na mángat raha okar bát sune aur kháli muh caláwat raha. Tab ham puchila: Jab Israel logan na mángis Parmeswar ke bát sune, tab ka, u ápan játi ke chor deis hai? Na, kabhi na! Ham to ek Israel ke ádmi báti. Ham Avraham ke aulád aur Binyamin ke kul me ke hai. Parmeswar ápan játi log ke apane khátin cunis raha, aur usabke kabhi na choris hai!”

Javaans: “Nanging wujuté kepriyé para sedulur? Ya bener wong-wong pada krungu kabar bab Mashiach, nanging ora kabèh pada gelem pretyaya. Kenèng apa aku kok ngomong ngono? Awit nabi Yeshayahu [Yésaya] uga ngomong ngéné: Duh Gusti, awaké déwé wis ngabari wong-wong bab pituturmu, nanging ora pada gelem pretyaya. Dadiné awaké déwé ngerti para sedulur, pretyaya kuwi tukulé sangka krungu, krungu pitutur bab Mashiach sing dikabarké. Nanging apa tenan ta nèk bangsa Israèl ora tau krungu bab pituturé Gusti Yeshua haMashiach? Ora, nèk kuwi ora bisa. Wong-wong wis krungu bab Mashiach. Wujuté nang Kitab wis ketulis ngéné: Swarané wong-wong sing nggawa kabar kabungahan wis rata nang sak jagat lan tembungé wis tekan pojok-pojoké bumi. Apa bangsa Israèl krungu kabaré, nanging ora dunung tegesé? Ora, mesti dunung, awit malah nabi Moshe [Moses] sing ndunungké awaké déwé sing ndisik déwé, nèk bangsa Israèl dunung marang kabaré Gusti Elohim bab Mashiach. Wujuté Gusti Elohim ngomong ngéné lantaran nabi Moshe: Aku bakal marakké atimu mèri marang bangsa liyané. Kowé bakal nesu marang bangsa sing mbok anggep ora ngerti pituturku. Nabi Yeshayahu mbarang malah kendel ngetokké tembungé Gusti Elohim sing uniné ngéné: Bangsa liyané sing ora nggolèki Aku bakal nemu Aku lan bangsa liyané sing ora nékok-nékokké Aku bakal kenal marang Aku. Nanging bab bangsa Israèl Gusti Elohim ngomong ngéné lantaran nabi Yeshayahu: Sedina muput Aku ngelungké tanganku marang bangsa sing ora manut, nanging nglawan marang Aku! Para sedulur, senajan ngono, aja mikir nèk Gusti Elohim nyingkuri bangsa Israèl. Ora ngono, wujuté aku iki ya wong Israèl, turunané Bapa Avraham sangka Bapa Binyamin. Gusti Elohim ora nampik bangsa sing wis dipilih kawit wiwitané!” (Romeinen 10:16-21 en 11:1). Rebecca de Graaf zei eens hierover: “Het is mijn vurige wens dat de gelovigen uit de volken hun juiste plaats zien en innemen ten opzichte van Israël, zodat zij dat volk inderdaad tot jaloersheid kunnen verwekken, de opdracht waartoe zij geroepen zijn.” Op dit moment hebben Joden weinig reden om op christenen jaloers te zijn. Een klein voorbeeldje voor deze stelling is een Joodse bumpersticker van jaren geleden. Als onderdeel van een evangelisatiecampagne plakten christenen stickers op hun autobumpers met de tekst: “Ik heb het gevonden!” Ze hoopten daarmee de belangstelling van Joden die achter hun reden te wekken en misschien zelfs ook een beetje jaloersheid. Maar het Joodse antwoord hierop bleef niet lang uit, want al spoedig hadden Joodse automobilisten stickers op hun bumpers met de woorden: “Wij hebben het nooit verloren!” Het is duidelijk dat de Joden heel goed hebben begrepen wat de christenen bedoelden, namelijk de relatie met de Eeuwige door Yeshua. Hun reactie wijst echter op de

“tweewegenleer”, want de tekst op hun stickers wilde zeggen dat zij reeds een relatie met G'd hadden en Yeshua derhalve niet nodig hadden. Verder waren de Joden echt niet onder de indruk van deze evangelisatiestunt, want zoiets belangrijks als een relatie met de Schepper van hemel en aarde zet je toch niet op een bumpersticker? Moeten Joden daarop jaloers zijn? Of wat zeg je van de zogenaamde Torontoblessing, waar men als kippen loopt rond te tokkelen, op de grond ligt te kronkelen en de samenkomst voornamelijk uit lachen-gieren-brullen bestaat: moeten Joden daarop jaloers zijn? Of dat stelletje halvegare christenen die verkleed als koning David rond de muren van Jeruzalem loopt en op een harpje speelt: moeten Joden daarop jaloers zijn? Of de rooms-katholieke processies door de Via Dolorosa, waar de gelovigen als Romeinen verkleed lopen met een zweepje in de hand om de nep-Jezus die een veel te zwaar kruis achter zich aan sleept en die bedekt is onder de tomatenketchup dat bloed moet voorstellen, daarmee te slaan: moeten Joden daarop jaloers zijn? Ik kan zo nog wel een tijdje mee doorgaan. Maar hoe kunnen christenen het voor elkaar krijgen om de Joden echt jaloers te maken? Door het goed te maken met Israël, vergeving te vragen voor de zware schuld die de Kerk door de eeuwen heen op zich geladen heeft ten opzichte van G'ds uitverkoren volk. Door Yeshua en Zijn Gemeente weer de Joodse identiteit terug te geven. Door alle heidense tradities uit de kerk te bannen en de Shabat en de Bijbelse feestdagen in ere te herstellen. Dan pas komen we geloofwaardig over. Maar het belangrijkste is door G'ds liefde in praktijk te brengen en zo aan Joodse mensen te laten zien. Als wij overeenkomstig 1 Korinthiërs 13 een sterke onderlinge liefdesband hebben en die liefde ook nog kunnen uitstralen naar buiten toe, dan smelten de harten van het verharde deel van Israël. Dan pas zullen zij op ons jaloers zijn! Laten wij Yeshua vragen om ons hierbij te helpen. Hij kan het en Hij wil het! Maar de vraag is: willen wij het ook?

Werner Stauder